

120. sz. Ajánlás

a higiénáról a kereskedelemben és az irodákban

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája,

Amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgatótanácsa Genfben hívott egybe és amely negyvennyolcadik ülészakán 1964. június 17. napjától ülésezett,

Az ülészak negyedik napirendi pontjában szereplő javaslatokat fogadott el az egészségvédelemről a kereskedelemben és az irodákban, és

Miután úgy döntött, hogy ezeket a javaslatokat egy nemzetközi Egyezmény formájában adja közre

a mai napon, 1964. július 8.-án elfogadja az alábbi Ajánlást, amely „A higiénáról a kereskedelemben és az irodákban szóló, 1964. évi Ajánlás” néven idézhető.

I. ALKALMAZÁS KÖRE

1. Jelen ajánlás vonatkozik az alábbi összes állami és magán létesítményekre, intézményekre és igazgatási szervezetekre

- (a) kereskedelmi létesítmények;
- (b) olyan létesítmények, intézmények és igazgatási szervezetek, amelyekben az alkalmazottak főleg irodai munkát végeznek, beleértve olyan személyek irodáit is, akik szabad foglalkozást üznek;
- (c) amennyiben nem tartoznak a 2. §-ban említett létesítmények közé és nincsenek alárendelve a nemzeti jogalkotásnak vagy más rendelkezéseknek az iparban, bányákban, szállítmányozásban vagy mezőgazdaságban fennálló egészségvédelmi rendelkezéseket illetően, más létesítmények, intézmények vagy igazgatási szervezetek azon ágazataira, amelyekben a munkavállalók főleg kereskedelmi vagy irodai munkát végeznek.

2. A jelen Ajánlás ugyancsak vonatkozik a következő létesítményekre, intézményekre és igazgatási szervezetekre:

- (a) személyi szolgáltatásokat nyújtó létesítmények, intézmények és igazgatási szervezetek;
- (b) postai és hírközlési szolgálat;
- (c) sajtó és kiadói vállalatok;
- (d) szállodák és panziók;
- (e) vendéglők, klubok, kávéházak és más vendéglátóipari létesítmények;
- (f) színházak és szórakozóhelyek és más szórakoztató létesítmények.

3. (1) Ahol szükséges, megfelelő intézkedéseket kell hozni az érintett munkaadók és munkavállalók képviselői szerveivel való tanácskozás után annak érdekében, hogy

meghatározzák azt a vonalat, amely elhatárolja azokat a létesítményeket, intézményeket vagy igazgatási szervezeteket, amelyekre a jelen Ajánlás vonatkozik egyéb létesítményektől.

(2) Minden olyan esetben, amikor kétséges, hogy valamely létesítményre, intézményre vagy igazgatási szervezetre vonatkozik-e jelen Ajánlás, a kérdést vagy az érintett munkaadók és munkavállalók képviseleti szerveivel való tanácskozás után vagy bármely más, a nemzeti joggal és gyakorlattal összeférő módon kell eldöntenie az illetékes szervnek.

II. A VÉGREHAJTÁS MÓDOZATAI

4. Tekintettel a nemzeti körülmények és gyakorlat eltérő voltára, a jelen Ajánlás rendelkezéseinek érvénye a következő módokon biztosítható:

- (a) országos törvényhozás útján;
- (b) az érintett munkaadók és munkavállalók kollektív szerződésével vagy más megállapodásával;
- (c) bírósági döntéssel vagy
- (d) bármely más olyan módon, amelyet az illetékes hatóság jóváhagy az érintett munkaadók és munkavállalók képviseleti szerveivel való tanácskozás után.

III. KARBANTARTÁS ÉS TISZTASÁG

5. Mindazokat a helyeket, ahol a munka folyik, vagy melyeken keresztül a munkavállalók átjárnak vagy ahol illemhelyek vagy a munkavállalók közös használatára szolgáló más berendezések vannak felállítva és az ilyen helyek felszerelése megfelelően karbantartandók.

6. (1) Mindezen helyeket és felszereléseket kell rendszeresen tisztítani

- (a) padlózat, lépcsők és folyosók;
- (b) világításra szolgáló ablakok és mesterséges fényforrások;
- (c) falak, mennyezet és berendezés.

7. A tisztogatást végre kell hajtani:

- (a) olyan eszközökkel, hogy a lehető legkevesebb por keletkezzék;
- (b) munkaidőn kívül, kivéve olyan különleges körülményeket vagy olyan helyet, ahol a tisztogatás elvégezhető munkaidő alatt anélkül, hogy ebből a munkavállalóknak hátránya származna.

8. Rendszeresen kell tisztogatni és időszakonként fertőtleníteni a ruhatárakat, a toaletteket, és – ha szükséges – más, a munkavállalók közös használatára szolgáló berendezéseket.

9. Az összes olyan hulladékot és szemetet, amely undorító, mérgező vagy veszélyes anyagokat bocsát ki vagy fertőzés forrása lehet, semlegesíteni, elszállítani vagy elszigetelni kell a legelső adandó alkalommal az illetékes hatóság által jóváhagyott normákkal összhangban.

10. Intézkedéseket kell hozni más hulladékok és szemetek elszállítására és megsemmisítésére is és megfelelő számú gyűjtőedényt kell felállítani megfelelő helyen az ilyen hulladékok és szemetek részére.

IV. SZELLŐZTETÉS

11. Az összes olyan helyeken, ahol a munka folyik, az illemhelyeken vagy a munkavállalók közös használatára szolgáló helyeken gondoskodni kell megfelelő számú és alkalmas friss vagy tisztított levegőt szolgáltató természetes vagy mesterséges vagy mindkét fajta szellőztetésről.

12. Nevezetesen:

- (a) a természetes vagy mesterséges szellőztetést biztosító berendezést úgy kell kiképezni, hogy megfelelő mennyiségű friss vagy tisztított levegőt juttasson be a térbe az ott tartózkodó személyek számát és órákat szem előtt tartva, és figyelembe véve a munka jellegét és feltételeit;
- (b) intézkedéseket kell tenni – amennyire lehetséges – annak érdekében, hogy eltávolítsák vagy ártalmatlanná tegyék a munka során keletkező párákat, port és bármely más undorító vagy ártalmas tisztátalanságokat;
- (c) az állandó munkahelyeken a levegő normális mozgási sebessége ne legyen veszélyes az ott dolgozó személyek egészségére vagy kényelmére;
- (d) amennyire lehetséges és amennyiben a feltételek megkívánják, megfelelő intézkedéseket kell hozni annak biztosítása érdekében, hogy a zárt helyiségekben a levegőnek megfelelő nedvességtartalmát tartsák fenn.

13. Ott, ahol egy munkahely teljesen vagy lényegében légkondicionált, gondoskodni kell megfelelő természetes vagy mesterséges szükség-szellőző berendezésekről.

V. VILÁGÍTÁS

14. Mindazonon a helyeken, ahol a munka folyik, vagy melyeken a munkavállalók átjárnak vagy melyekben illemhelyek vagy más, a munkavállalók közös használatára szolgáló berendezések nyertek elhelyezést, ezen helyek használati idejére megfelelő számú és alkalmas természetes vagy mesterséges vagy mindkét fajta világításról kell gondoskodni.

15. Nevezetesen az összes lehetséges intézkedést meg kell hozni annak érdekében, hogy

- (a) biztosítsák a megfelelő látási feltételeket
  - (i) megfelelően elosztott és megfelelő méretű természetes világítást szolgáltató nyílásokkal;
  - (ii) a mesterséges világítás megfelelő elosztásával és gondos kiválasztásával;
  - (iii) a helyiségek és ezek berendezéseinek gondos színkiválasztásával;

- (b) megakadályozzák a vakító fény, a fény és árnyék közötti éles ellentét, fényvisszaverődés és túl erős közvetlen világítás okozta kellemetlenségeket és zavarokat;
- (c) megszüntessék a mesterséges világítás esetén felmerülő káros villódzásokat.

16. Amikor a természetes világítás megfelelő mennyiségben és módon megoldható, akkor ezt a világítási módot bármely más világítási móddal szemben előnyben kell részesíteni.

17. Az illetékes hatóság állítsa fel a természetes vagy mesterséges világítás megfelelő normáit, különböző munkatípusokra és helyiségekre és a különböző foglalkozásokra.

18. Olyan helyiségekben, ahol a munkavállalók létszáma nagy vagy sok látogató fordul meg, szükségvilágításra is kell gondoskodni.

VI. HŐMÉRSÉKLET

19. Mindazonon a helyeken, ahol a munka folyik vagy melyeken keresztül a munkavállalók átjárnak, vagy ahol illemhelyek vagy a munkavállalók közös használatára szolgáló más berendezések vannak felállítva, a lehető legkedvezőbb hőmérsékleti viszonyok, levegő páratartalom és légmozgás biztosítandó, tekintettel a munka természetére és az éghajlatra.

20. Egyetlen munkavállalótól sem várható el az, hogy rendszeresen dolgozzék szélsőséges hőmérsékleti viszonyok között. Következésképpen az illetékes hatóság határozza meg a hőmérsékletnek vagy a maximális vagy a minimálisformáit vagy mindkettőt, figyelembe véve az éghajlatot és a munkának, valamint a létesítmények, intézmények vagy igazgatási szervezetek természetét.

21. Egyetlen munkavállalótól sem várható el, hogy rendszeresen dolgozzék egy rendkívül nagy hőt kisugárzó berendezés közvetlen közelében vagy olyan berendezés közvetlen közelében, amely a környező levegő erős lehülését idézi elő, és amelyet az illetékes hatóság egészségre ártalmasnak tekint.

22. (1) Egyetlen munkavállalótól sem várható el, hogy rendszeresen dolgozzék egy rendkívül nagy hőt kisugárzó berendezés közvetlen közelében vagy olyan berendezés közvetlen közelében, amely a környező levegő erős lehülését idézi elő, és amelyet az illetékes hatóság egészségre ártalmasnak tekint, hacsak nem gondoskodnak megfelelő ellenőrző intézkedések hozásáról, a munkavállaló kitettségi idejének csökkentéséről vagy alkalmas védőfelszerelésről vagy ruháról.

(2) Annak érdekében, hogy megvédjék a munkavállalókat hideg vagy a meleg nagyarányú behatásától, beleértve a nap hőjét is, alkalmazni kell rögzített vagy mozgatható védőfalakat, hő- és fényvisszaverőket vagy más alkalmas eszközöket.

23. (1) Egyetlen munkavállalótól sem várható el, hogy ártalmas, rendkívül magas hőmérsékleti viszonyok között szabadtéri eladópultnál dolgozzon, hacsak nem áll rendelkezésére megfelelő eszköz, mellyel az ilyen magas hőmérséklet ellen védekezni tud.

24. Be kell tiltani olyan fűtési vagy hűtési módozatok alkalmazását, amelyek ártalmas vagy undorító párákat juttatnak a helyiségek levegőjébe.

25. Amikor a munkát nagyon alacsony vagy nagyon magas hőmérsékleti viszonyok között végzik, a munkavállalók részére rövidített munkanapot kell biztosítani vagy munkaidőn belüli szüneteket vagy más vonatkozó intézkedéseket kell hozni.

VII. MUNKABÉR

26. (1) A szűkebb és tágabb értelemben vett munkahelyeket úgy kell kiképezni, hogy ne lépjenek fel a munkavállaló egészségét veszélyeztető káros hatások.

(2) Minden olyan munkavállaló számára biztosítani kell elegendő és korlátozatlan munkateret annak érdekében, hogy munkáját egészsége veszélyeztetése nélkül tudja elvégezni.

27. Az illetékes hatóság határozza meg

- (a) a zárt helyiségekben rendszeresen ott dolgozó minden egyes munkavállaló számára a padlóterületet, amelyet biztosítani kell;
- (b) a zárt helyiségekben rendszeresen ott dolgozó minden egyes munkavállaló számára a tér minimális korlátozatlan volumenét;
- (c) az olyan új zárt helyiségeknek minimális belső magasságát, melyekben rendszeresen munkát végeznek.

VIII. IVÓVÍZ

28. Biztosítani kell a munkavállalók számára megfelelő mennyiségű ivóvizet vagy más egészséges italt. Ott, ahol folyó ivóvíz szolgáltatása megoldható, ezen rendszert előnyben kell részesíteni.

29. (1) Bármely olyan tartályt, amely ivóvíz vagy bármely más hivatalosan engedélyezett ital szolgáltatására hivatott,

- (a) gondosan be kell zárni és ahol megoldható, csappal ellátni;
- (b) világosan fel kell tüntetni rajta tartalmának természetét;
- (c) ezek a tartályok nem lehetnek olyan vödrök, kádak vagy más edények, amelyeknek széles nyitott teteje van, akár fedővel, akár fedő nélkül, amelyekből a folyadékot meríteni lehet;
- (d) minden időben gondosan, tisztán kell tartani.

(2) Gondoskodni kell megfelelő számú ivóedényről, és meg kell teremteni annak lehetőségét, hogy ezen ivóedényeket tiszta vízzel moshassák.

(3) Be kell tiltani több munkavállaló által közösen használt ivóedények alkalmazását.

30. (1) Az olyan vizet, amely hivatalosan nem jóváhagyott ivóvíz-szolgáltatási forrásból származik, nem lehet felhasználni, mint ivóvizet, hacsak az illetékes egészségügyi hatóság kifejezetten nem engedélyezi ivóvízként való felhasználását és azt időszakonként megvizsgálja.

(2) Minden olyan vízszolgáltatási módszer, ami eltér a helyiség és hivatalos módon engedélyezettől, jelentendő az illetékes egészségügyi hatóágnak jóváhagyás végett.

31. (1) Minden olyan vízszolgáltató rendszert, amely nem alkalmas ivásra, táblával kell ellátni azokon a pontokon, ahol a víz nyerhető.

(2) Az ivóvíz rendszerek és ivásra nem alkalmas vízrendszerek között nem lehet sem közvetlen, sem közvetett összeköttetés.

IX. MOSDÓK ÉS ZUHANYOZÓK

32. A munkavállalók használatára gondoskodni kell megfelelő helyeken, megfelelő számú és alkalmas mosdási lehetőség megteremtéséről és ezeket gondosan karban kell tartani.

33. (1) Ezek a berendezések a lehető legnagyobb mértékben foglaljanak magukban mosdókat, ha szükséges, meleg vízzel és ahol a munka természete megkívánja, meleg víző zuhanyozókat.

(2) A munkavállalókat el kell látni szappannal.

(3) El kell látni a munkavállalókat olyan termékekkel, mint pl. a tisztítószer, speciális tisztítókenőcsök vagy púdere, ott ahol a munka természete megkívánja; be kell tiltani az olyan személyi tisztítószer használatát, amelyek az egészségre ártalmasak.

(4) El kell látni a munkások törülközőkkel, lehetőleg személyenként vagy más, szárítkozással alkalmas eszközzel. Olyan közös használatú törülközők alkalmazását, melyek nem biztosítják minden egyes használatnál friss, tiszta részét a törülközőnek, be kell tiltani.

34.(1) A mosdókban és a zuhanyozókban felhasznált víz nem tartalmazhat semmiféle, az egészségre ártalmas anyagot: ott, ahol a mosdókban és a zuhanyozókban használt víz nem alkalmas ivásra, ezt a körülményt érthetően fel kell tüntetni.

35. Külön mosdási lehetőséget kell biztosítani a férfiak és nők számára, kivéve az olyan egészen kis létesítményeket, ahol az illetékes hatóság hozzájárul a közös használathoz.

36. Az illetékes hatóság határozza meg a mosdók és a zuhanyozók számát, tekintettel a munkavállalók számára és munkájuk természetére.

X. ILLEMHELYEK

37. Gondoskodni kell megfelelő számú és alkalmas illemhelyről a munkavállalók használatára, megfelelő helyen való felállításáról és ezeket a helyeket gondosak karban kell tartani.

38. (1) Az illemhelyeket úgy kell elválasztani, hogy kielégítő elkülönítést biztosítsanak.

(2) Amennyire lehetséges, az illemhelyeket el kell látni öblítő berendezéssel és szifonokkal, toalettpapírral vagy valamely más, higiénikus tisztálkodási eszközzel.

(3) A nők számára az illemhelyen gondoskodni kell megfelelően kialakított, fedővel ellátott szemétygyűjtőkről vagy más, szemét elhelyezésére alkalmas eszközökről, mint pl. szemétegető edények.

(4) Amennyire lehetséges, gondoskodni kell az illemhelyek közelében megfelelő számú, kényelmesen hozzáférhető mosdókról.

39. Külön illemhelyeket kell felállítani a férfiak és nők részére, kivéve az illetékes hatóság hozzájárulásával olyan létesítményeket, ahol nem több, mint öt személy dolgozik vagy csak a munkaadó családjának tagjai állnak alkalmazásban.

40. Az illetékes hatóság határozza meg, figyelembe véve a munkavállalók számát, a férfiak részére szolgáló WC és vízoldók, valamint a nők részére szolgáló WC-k számát.

41. Az illemhelyeket kellően szellőztetni kell és úgy kell elhelyezni, hogy megakadályozzák a háborgatást. Az illemhelyek nem nyílhatnak közvetlenül a munkahelyekről, pihenőszobákból vagy étkezdékből, hanem azoktól elválasztandók egy előtérrel vagy nyílt térrel. Az épületen kívül felállított illemhelyekhez vezető utat be kell fedni.

XI. ÜLŐALKALMASSÁGOK

42. El kell látni a munkavállalókat megfelelő számú és alkalmas ülőalkalmatossággal, és meg kell teremteni a munkavállalók számára azok használatának ésszerű lehetőségeit.

43. A szűkebb értelemben vett munkahelyeket a lehető legnagyobb mértékben úgy kell kialakítani, hogy a munkavállalók, akik állva végzik munkájukat, ülve is eleget tehessenek kötelezettségeiknek, amikor ez a munka természetével összeegyeztethető.

44. A munkavállalók részére biztosított ülőalkalmatosságoknak tervezését és méreteit tekintve kényelmeseknek kell lenniük, és alkalmazkodniuk kell a végzendő munkához és biztosítaniuk kell a munka során a jó testtartást, a munkavállaló egészségének érdekében - ha szükséges - hasonló céllal gondoskodni kell lábtámaszokról.

XII. ÖLTÖZŐHELYISÉGEK

45. Megfelelő berendezésekről, mint pl. fogasok és szekrények kell gondoskodni annak érdekében, hogy a munkavállalók a munka során nem viselt ruhát válthassák, levethessék és megszáráíthassák, és ezeket a berendezéseket gondosan karban kell tartani.

46. Ahol a munkavállalók száma és a munka jellege megkívánja, öltözőhelyiségekről kell gondoskodni.

47. (1) Az öltözőhelyiségekben fel kell állítani
- (a) megfelelően szellőztetett, személyenkénti szekrényeket vagy más, alkalmas és megfelelő méretű tároló berendezéseket, melyeket be lehet zárni.
  - (b) megfelelő számú ülőalkalmatosságot.
- (2) Külön rekeszokről kell gondoskodni az utcai és a munkaruhák számára, amikor a munkavállalók olyan műveleteket végeznek, melyek szükségessé teszik a munkaruha

viselését, mely munkaruhák fertőzöttek, erősen szennyezettek, foltosak vagy átitatottak lehetnek.

48. Külön öltözőhelyiségekről kell gondoskodni férfiak és nők számára.

XIII. FÖLD ALATTI ÉS HASONLÓ HELYISÉGEK

49. Az olyan föld alatti és ablak nélküli helyiségeknek, melyekben rendszeresen munkát végeznek, meg kell felelniük az illetékes hatóság által lefektetett egészségvédelmi normáknak.

50. Amennyiben a körülmények lehetővé teszik, nem követelhető a munkavállalóktól, hogy folyamatosan dolgozzanak föld alatti vagy ablak nélküli helyiségeken, hanem csak felváltva.

XIV. KELLEMETLEN, EGÉSZSÉGTELEN, ILLETVE MÉRGEZŐ ANYAGOK, ELJÁRÁSOK ÉS TECHNIKÁK

51. A munkavállalókat védelmezni kell megfelelő és gyakorlati intézkedésekkel olyan anyagok, eljárások és technikák ellen, amelyek kellemetlenek, egészségtelenek vagy mérgezőek, vagy bármely más okból kifolyólag ártalmasak.

52. Nevezetesen

- (a) minden megfelelő és megvalósítható intézkedést fogantatosítani kell annak érdekében, hogy az ilyen anyagokat, eljárásokat és technikákat olyan anyagokkal, eljárásokkal és technikákkal cseréljék fel, amelyek nem kellemetlenek, egészségtelenek vagy mérgezőek, vagy bármely más okból veszélyesek vagy melyek legalábbis nem olyan mértékben;
- (b) az illetékes hatóság az (a) pontban említett helyettesítésekre vonatkozó rendelkezéseket illetően nyújtson támogatást és adjon tanácsokat, és tekintettel a kiskereskedelemre, szorgalmazza az ártalmas hatásokat kizáró eljárások és technikák és tárolóedények használatát;
- (c) ott, ahol az (a) pontban említett helyettesítési módszerek nem alkalmazhatók, más védelmi módszereket kell alkalmazni, mint pl. az elzárás, elszigetelés és szellőztetés;
- (d) azok a felszerelések, melyeknek célja a kellemetlen, egészségtelen vagy mérgező, vagy bármely más okból veszélyes anyagok ellenőrzése, illetve megsemmisítése, állandóan jó állapotban tartandók;
- (e) minden olyan megfelelő és megvalósítható intézkedést létre kell hozni, melyekkel meg lehet védeni a munkavállalókat olyan veszélyektől, amelyek pl. a kiszóródásból, a kiforrásból, kiömlésből vagy az anyagok szétfröccsenéséből erednek, és amelyek kellemetlenek, egészségtelenek vagy mérgezőek vagy bármely más okból veszélyesek;
- (f) meg kell tiltani a dohányzást, az étkezést, az ivást vagy az arcfestést olyan esetekben, amikor éppen mérgező vagy bármely más okból veszélyes anyagokat kezelnek; élelmiszert, italt, dohányt vagy arcfestésre szolgáló szereket, melyeket a

munkavállalók használnak, nem szabad kitenni az ilyen anyagoktól származó fertőzésnek.

53. A veszélyes anyagokat tartalmazó tartályokon tüntessék fel:

- (a) az elismert nemzetközi normáknak megfelelő veszélyjelzést és ahol szükséges, tüntessék fel a veszély természetét;
- (b) az anyag megnevezését vagy ismertetőjelét és
- (c) amennyire lehetséges, a lényeges útmutatást, amely megadja a részleteket az elsősegélynyújtás tekintetében, és amelynek megfelelően el kell járni, ha valamely személy az anyag által egészségileg vagy fizikailag sérülést szenvedett.

54. (1) Ha az 51. és 52. § végrehajtásaként hozott intézkedések ellenére a végzett munkák erősen szennyezőek vagy az eljárás vagy a technikák, vagy az anyagok használata és kezelése, melyek egészségtelenek, mérgezőek vagy bármely más okból veszélyesek, akkor a veszélytermészetétől és mértékétől függően a munkavállalókat el kell látni megfelelő módon védőruhával vagy bármely más olyan személyi védőfelszereléssel vagy eszközökkel, amelyek szükségesek lehetnek.

(2) Ezen védőruha, felszerelés és eszközök tartalmazzák a művelet jellegétől függően az alábbi tárgyak valamelyikét vagy többet azok közül, mint pl. munkaköpenyek, munkazubbonyok, kötények, védőszemüvegek, kesztyűk, sapkák, sisakok, álarcok, lábbelik, védőkenőcsök és speciális púdere.

(3) Amennyiben szükséges, az illetékes hatóság határozza meg a személyi védőberendezések és eszközök minimális hatékonysági normáit.

(4) Mindazokban az esetekben, amikor a közegészségügyi különleges rendszabályai vagy a munkavállalók egészségvédelme szükségessé teszi a védőruha és más személyi védőeszköz és felszerelések munka során történő viselését, ezen ruhák és felszerelések rendelkezésre bocsátási, karbantartási és tisztítási költségei a munkaadót terheljék.

55. Ott, ahol a személyi védőfelszerelés és eszközök használata nem szünteti meg teljesen az egészségtelen vagy mérgező vagy bármely más okból veszélyes anyagok, eljárások vagy technikák hatását, ott amennyiben szükséges, az illetékes hatóság javasolja, hogy hozzanak kiegészítő védelmi intézkedéseket.

56. (1) Ott, ahol szükséges, az illetékes hatóság írja elő a minimális korhatárt az olyan munkában való alkalmaztatást illetően, melyben ilyen anyagokat, eljárásokat és technikákat alkalmaznak.

(2) Az illetékes hatóság írjon elő orvosi vizsgálatot (kezdeti és időszakos) az egészségtelen vagy mérgező vagy bármely más okból veszélyes anyagok hatásainak kitett munkavállalókat illetően.

XV. ZAJ ÉS RÁZKÓDTATÁS

57. (1) Az olyan zajt (beleértve a hangos adásokat) és rázkódtatásokat, amelyek károsan hatnak a munkavállalókra, a lehetőségekhez képest csökkenteni kell, megfelelő és megvalósítható intézkedések által.

(2) Különösen figyelmet kell szentelni:

- (a) a gépek és zajt kiváltó felszerelések és berendezések által keltett zaj és rázkódtatások lényeges csökkentésére;
- (b) azon zaj és rázkódtatási források elzárására vagy elszigetelésére, amelyek nem csökkenthetők;
- (c) a hangos adások, beleértve a zenei adások intenzitásának és időtartamának a csökkentésére és
- (d) a zajtompító berendezések alkalmazására, ahol szükséges, annak érdekében, hogy ezzel a műhelyek, felvonók, szállítóeszközök vagy az utca zaját távol tartsák az irodáktól.

58. Hogyha az 57. pont 2. bekezdésében feltüntetett rendszabályok nem elégségesek ahhoz, hogy megfelelően megakadályozzák a káros hatásokat

- (a) a munkavállalókat megfelelő fülvédővel lássák el, ha olyan adásoknak vannak kitéve, melyek káros hatást eredményezhetnek;
- (b) biztosítsanak azon munkavállalók részére, akik olyan adásoknak és rázkódtatásoknak vannak kitéve, melyek káros hatást idézhetnek elő, munkaközi szüneteket, zaj- és rázkódásmentes helyiségekben;
- (c) ahol szükséges, alkalmazzák a munkamegosztást és a felváltva végzett munka rendszereit.

XVI. A MUNKA MÓDSZEREI ÉS ÜTEME

59. A munkamódszereket a lehetőségekhez képest összhangba kell hozni az egészségvédelmi követelményekkel és a munkavállalók fizikai és szellemi egészségével és kényelmével.

60. Megfelelő rendszabályokkal akadályozzák meg, hogy a gépesítés vagy a munka folyamatos gyorsításának módszere olyan munkatempót kényszerítsenek a munkavállalókra, amely az állandó feszült figyelem vagy a mozzanatok gyorsasága folytán káros kihatással lehet a munkavállalókra, és különösen olyan fizikai vagy ideges fáradtságot idézhet elő, amely orvosilag megállapítható zavarokhoz vezet.

61. Az illetékes szerv, ha ezt a munkafeltételek megkövetelik, állapítson meg az alkalmazás tekintetében minimális korhatárt a 60. §-ban feltüntetett eljárásokat illetően.

62. Annak érdekében, hogy elhárítsák vagy a lehetőségekhez képest korlátozzák a 60. §-ban szereplő káros kihatásokat, legyenek munkaközi szünetek, vagy ahol lehetséges, alkalmazzák a munkamegosztást vagy a felváltva végzett munka rendszereit.

XVII. ELSŐSEGÉLY

63. Mindazokban a létesítményekben, intézményekben vagy igazgatási szervezetekben, vagy ezek ágazataiban, amelyekre a jelen Ajánlás vonatkozik, nagyságuk és az előre látható veszélyekre való figyelemmel hozzanak létre:

- (a) saját rendelőt vagy elsősegélynyújtó helyet, vagy

- (b) több létesítmény, intézmény vagy igazgatási szervezet vagy ezek ágazatai által közösen fenntartott rendelőt vagy elsősegélynyújtó helyet;
- (c) egy vagy több elsősegély-szekrényt, ládát vagy tasakot.

64. (1) A 63. §-ban feltüntetett rendelők, elsősegélynyújtó helyek, szekrények, ládák vagy tasakok felszerelését az illetékes szerv állapítsa meg, figyelembe véve a munkavállalók számát és a veszélyek természetét.

(2) Az elsősegélynyújtó szekrények, ládák vagy tasakok tartalma fertőzésmentes állapotban és gondosan karbantartandó, és havonta legalább egyszer ellenőrizendő. Ezeket az elsősegélynyújtó szekrényeket, ládákat vagy tasakokat ilyenkor újra fel kell szerelni vagy szükség esetén közvetlenül a használatuk után egészítsék ki azok felszerelését.

(3) Az összes elsősegélynyújtó szekrényt, ládákat vagy tasakokat lássák el egyszerű és könnyen érthető útmutatásokkal a szükség esetén nyújtandó elsősegély tekintetében, és világosan tüntessék fel az illetékes személy nevét, a 65. §-sal összhangban; ezen berendezések tartalmát gondosan címkézni kell.

65. A rendelőket, elsősegélyt nyújtó helyeket, valamint az elsősegélyt nyújtó szekrényeket, ládákat vagy tasakokat úgy kell elhelyezni, hogy mindenkor könnyen hozzáférhetőek legyenek, és rendeljék alá egy, ezzel a feladattal megbízott személynek, aki az illetékes szerv által az elsősegélynyújtáshoz megkövetelt képesítéssel rendelkezik.

XVIII. ÉTKEZDÉK

66. Az illetékes hatóság által meghatározott esetekben gondoskodni kell arról, hogy a munkavállalók részére étkezdék álljanak rendelkezésre.

67. (1) Az étkezdéket fel kell szerelni megfelelő számú ülőalkalmatossággal és asztalokkal.

(2) Az étkezdékben vagy azok közvetlen szomszédságában gondoskodni kell az étel melegítésére szolgáló berendezésekről, hideg ivóvízről és melegvízről.

(3) Gondoskodni kell fedett személtládákról.

68. (1) Az étkezdéket el kell választani olyan helyektől, ahol a mérgező anyagoknak való kitettség veszélye fennáll.

(2) Be kell tiltani a fertőzött munkaruha viselését az étkezdékben.

XIX. PIHENŐSZOBÁK

69. (1) Olyan üzemekben, amelyekben a munkavállalók részére, akiknek a munka során munkaközi szünet szükséges, nem áll egyéb létesítmény rendelkezésre, biztosítsanak pihenőhelyiségeket, ahol ez a munka jellegére, valamint a figyelembe veendő egyéb feltételekre és körülményekre való tekintettel kívánatos. Pihenőhelyiségeket rendezzenek be különösen annak érdekében, hogy kielégítsék az alábbi csoportok szükségleteit: a dolgozó nőket, az olyan munkavállalókat, akik különösen nehéz vagy különleges munkát végeznek, amely munka megkívánja a munkaközi szünetet, továbbá a több műszakban dolgozó munkások részére a műszakok közötti szünetek tartamára.

(2) A belföldi törvényhozás, amilyen mértékben az indokolt, hatalmazza fel az illetékes szervet, hogy előírja pihenőhelyiségek létesítését olyan esetekben, amikor az illetékes szerv ezek létesítését, figyelemmel a foglalkoztatási feltételekre és körülményekre, kívánatosnak tartja.

70. Ezek a létesítmények tartalmazzák legalább az alábbiakat:

- (a) egy olyan helyiséget, amelyben az éghajlattól függően, megfelelő rendszabályokat foganatosítanak a hideg vagy a hőség által előidézett kellemetlen viszonyok javítására,
- (b) megfelelő szellőztetést és világítást,
- (c) megfelelő számban ülőalkalmatosságokat.

XX. TERVEZÉS ÉS ÉPÍTKEZÉSEK

71. Olyan új épületek terveit, amelyekben olyan létesítményeket, intézményeket és igazgatási szervezeteket, vagy ezek ágazatait helyezik el, amelyekre a jelen ajánlás vonatkozik, valamint a régebbi házakban, melyeket ilyen célra kívánnak felhasználni és lényeges változtatásokat irányoznak elő, az ezen módosításokra vonatkozó terveket is hozzák minden esetben összhangba a jelen Ajánlás rendelkezéseivel, és azokban az esetekben, amelyekre ezt a belföldi törvényhozás előírja, mutassák be előzetes jóváhagyásra az illetékes szervnek.

72. A tervek tartalmazzanak megfelelő adatokat, különösen

- (a) a munkahelyek, megközelítési utak, a rendes- és vészkijáratok, valamint az egészségügyi berendezések elhelyezéséről;
- (b) a munkahelyek, a vészkijáratok, ajtók és ablakok méreteiről az ablakpárkányok magasságának egyidejű megadásával;
- (c) a padlók, a falak és a mennyezet jellegéről;
- (d) mindazokról a gépekről és berendezésekről, amelyek hőt, gőzt, gázokat, port, szagokat, fényt, zajt vagy rázkódtatást idézhetnek elő olyan mértékben, amely a munkavállalók egészségét, biztonságát vagy kényelmét veszélyeztetheti, valamint az ezen khatások leküzdésére tervezett rendszabályokat;
- (e) a fűtés és világítás módját;
- (f) az esetleges mesterséges szellőztető berendezéseket;
- (g) hangtompító, nedvesség és hőmérséklet szabályozó berendezéseket.

73. Az illetékes szerv állapítson meg ésszerű határidőket minden olyan változtatás tekintetében, amelyet elrendelhet annak érdekében, hogy azok a létesítmények, intézmények és igazgatási szervezetek vagy ezek ágazatai, melyekre a jelen ajánlás vonatkozik, megfeleljenek a jelen ajánlás rendelkezéseinek.

74. Amennyire lehetséges, a padlózatot úgy kell kialakítani és borítani, és a falakat, mennyezetet és a berendezéseket úgy kell kialakítani, hogy ne jelentsenek veszélyt az egészségre.

75. Megfelelő számú vészkijáratról kell gondoskodni és ezeket gondosan karban kell tartani.

XXI. RENDSZABÁLYOK A BETEGSÉGEK TERJEDÉSÉNEK MEGAKADÁLYOZÁSÁRÓL

76. (1) Rendszabályokat kell foganatosítani a fertőző betegségek terjedésének megakadályozására olyan személyek között, akik ugyanabban a létesítményben, intézményben vagy igazgatási szervezetben vagy ezek ágazatában dolgozik, amelyekre a jelen ajánlás vonatkozik, valamint ezek terjedésének megakadályozására, a kívülállók és a munkavállalók között.

(2) Ezek a rendszabályok tartalmazzák nevezetesen

- (a) a közös vagy egyéni technikai vagy orvosi védőrendszabályokat, beleértve a fertőző betegségek megelőzését, valamint a rovarok, rágcsálók és egyéb kártékony állatok irtását;
- (b) orvosi felügyeleti rendszabályokat.

XXII. FELVILÁGOSÍTÁS AZ EGÉSZSÉGVÉDELMI RENDSZABÁLYOKRÓL

77. Foganatosítsanak rendszabályokat annak érdekében, hogy a munkavállalók és a munkaadók megszerezzék a szükséges alapismereteket az egészségvédelem azon rendszabályairól, amelyeket a munkavállalók munkájuk alatt kötelesek alkalmazni.

78. (1) A munkavállalókat tájékoztassák különösen az alábbiakról:

- (c) az egészségükre kiható veszélyekről, amelyek bizonyos ártalmas anyagokban rejlenek, amelyeket adott esetben kezelnek vagy felhasználnak, még abban az esetben is, ha ezek a termékek csak ritkán kerülnek felhasználásra az érintett létesítményben;
- (d) annak szükségességéről, hogy az egészségvédelem céljából rendelkezésükre bocsátott felszereléseket és eszközöket helyesen használják.

(2) Abban az esetben, ha az egészségvédelemre vonatkozó útmutatásokat nem lehet teljes mértékben olyan nyelven megadni, amelyen a munkavállalók beszélnek, legalább fel kell hívni a figyelmüket az általuk értett nyelven meghatározott, az egészségvédelem szempontjából fontos szó és kifejezés vagy jelölés értelmére.

XXIII. EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ EGÉSZSÉGVÉDELEM TERÜLETÉN

79. (1) Hozzanak létre az illetékes szervek a munkaadók és munkavállalók kölcsönös kapcsolatát annak érdekében, hogy biztosítsák a munkavállalók egészségvédelmét a munka során.

(2) Az illetékes hatóság, a jelen Ajánlás végrehajtásánál tanácskozzon az érintett munkaadók és munkavállalók képviseleti szervezeteivel, vagy ahol ilyenek nincsenek, az érdekelt munkaadók és a munkavállalók képviselőivel.

80. (1) Az illetékes szerv ösztönözzé és ha szükséges, saját maga végezze el a munkavállalók egészségvédelmével és az ezzel kapcsolatos rendszabályokkal összefüggő tanulmányokat.

(2) Az illetékes szerv gondoskodjék a munkavállalóknak munkájukkal kapcsolatos egészségvédelméről szóló anyagok széleskörű terjesztéséről.

(3) Az illetékes szerv bocsásson rendelkezésre részletes információkat és tanácsokat a jelen Ajánlás által érintett összes kérdésekről.

81. (1) Az olyan létesítményekben, intézményekben vagy igazgatási szervezetekben vagy ezek ágazataiban, amelyekben az illetékes szerv által megállapított előre látható veszélyek mértéke indokolja, legalább egy egészségvédelmi küldöttet vagy megbízottat jelöljenek ki.

(2) Az egészségvédelmi küldöttek vagy megbízottak szorosan működjenek együtt a munkaadókkal és munkavállalókkal a munkavállalók egészségére károsan ható körülmények megszüntetésében és ebből a célból tartsák fenn a kapcsolatot a munkaadók és a munkavállalók képviselőivel.

(3) Azokban a létesítményekben, intézményekben vagy igazgatási szervezetekben, amelyeket illetően az illetékes hatóság szükségesnek véli, figyelembe véve a várható veszélyek mértékét, egészségvédelmi bizottság állítandó fel.

(4) Ezek a bizottságok különösen arra hattanak, hogy megszüntessék a munkavállalók egészségét veszélyeztető körülményeket.

82. Az illetékes szerv együttműködve az érintett munkaadókkal és munkavállalókkal vagy ezek képviselői szervezeteivel, folytasson vizsgálatokat annak érdekében, hogy adatokat szerezzen azokról a betegségekről, amelyek szakmai tevékenységre vezethetők vissza, és fogantatosítson rendszabályokat ezen betegségek okainak és előfeltételeinek megszüntetésére.

XXIV. VÉGREHAJTÁS ELLENŐRZÉSE

83. Megfelelő felügyelet vagy más eszközök útján gondoskodjanak az egészségvédelemre vonatkozó törvények, rendeletek vagy más előírások helyes végrehajtásáról.

84. Amennyiben a jelen Ajánlás végrehajtási módja lehetővé teszi, rendelkezéseinek hatékony végrehajtását kényszerítő rendszabályokkal biztosítsák.